

1) Ένεργ., τίκτω (ἐπὶ γαλῶν) Πόντ. (Ἀμισ. Χαλδ.)
2) Ένεργ. καὶ μέσ., συστέλλομαι, πτήσσω, ἔχω ἐμφάνισιν
συνεσταλμένην καὶ περιδεῖ (ἐκ φόβου, ψύχους, κλπ.) Κύπρ.
Πόντ. (Σταυρ. Χαλδ.) : Έκατ-τούδκιασεν 'πού τήν πολλήν
κρυότην Κύπρ. Έκατ-τούδκιασεν 'πού τὸ φ-φόν του αὐτόθ.
'Εκαττουδάεν καὶ στέκ' (στέκεται σὰν φοβισμένη γάττα)
Πόντ. (Σταυρ.) Συνών. γαυριδιάζω, ζαρώνω, κα-
τσιάζω.

γαττούδιασμα τό, ἀμάρτ. κατ-τουδιάσμαν Κύπρ.

Έκ τοῦ ρ. γαττουδιάζω, παρ' ὃ καὶ κατ-τουδιάζω.

Ἡ συνεσταλμένη ἢ περιδεὴς ἐμφάνισις.

γαττουδόπουλο τό, ἀμάρτ. καττουδόπ'λο Θράκ. (Γέν.
Σαρεκκλ. Σκοπ.) καττουδόπον Πόντ. (Τραπ.)

Έκ τοῦ οὐσ. γατιούδι, παρ' ὃ καὶ κατιούδι, καὶ τῆς
ὑποκορ. καταλ. -πουλο, δι' ἣν ἰδ. -πουλος.

Γαττάκι 1, ὃ ἰδ. ἐνθ' ἄν. : Ἡ κάττα μὲ τὰ καττουδόπ'λα
Θράκ. (Σαρεκκλ.)

γατούλα ἡ, σύνθηθ. γατσούλα Κεφαλλ. — Χελδρ.-Μη-
λιαρ., Δημῶδ. ὀνόμ. φυτ., 62 Μ.Στεφανίδ., Ὀρολογ. δημῶδ.,
13 κατσούλα πολλαχ. καὶ Τσακων. (Καστάν. Χαβουτσ.)
κατσούλα Τσακων. (Βάτ. Πραστ.) κασούλα Μύκ. Τῆν.

Έκ τοῦ οὐσ. γάττα ἢ γατί, παρ' ὃ καὶ κασι καὶ
κασί, καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. -ούλα.

1) Ἡ μικρὰ γαλῆ ἢ καὶ οἰαδήποτε γαλῆ κατ' ἐννοίαν θω-
πευτικὴν σύνθηθ. : Εἴχαμε μιὰ γατούλα ὁμορφη. Πῆρα μιὰ
γατούλα νὰ παίξουνε τὰ παιδιά. Καλῶς τῇ γατούλα μου!
σύνθηθ. Ὁ τοῦ δρόμου βρήκαμι 'νιὰ γατούλα πολλαχ. βορ.
ἰδιωμ. Συνών. γατίτσα 1. β) Ἡ θήλεια γαλῆ (ἄνευ ὑπο-
κορ. ἢ θωπευτικῆς ἐννοίας) πολλαχ. καὶ Τσακων. (Βάτ. Κασ-
τάν. Πραστ. Χαβουτσ.) : Εἶναι πολὺ τσυνηγάρα ἡ κατσούλα
μας Εὐβ. (Βρύσ. κ.ά.) Νιαουρίζει ἡ κατσούλα, ἔρχεται γιὰ
τὰ γαττάκια τῆς Πελοπ. (Κίτ. Μάν.) Ὁ σπῖτι ἀπομέ-
νουν οἱ κόττες, οἱ κατσούλες καὶ οἱ γέροι Πελοπ. (Κλει-
τορ. κ.ά.) Τώρα τὸ Γενάρη γίνεται σύθρηνο μὲ τῖς κα-
τσούλες τῇ νύχτα Πελοπ. (Βερεστ. Γαργαλ. κ.ά.) Ἀ κα-
τσούλα 'ν' ἐφτάφυχο Τσακων. (Χαβουτσ.) Ὁρα μὴ μόλῃ ἡ
κατσούλα τὸ λουπάι (κοίταξε νὰ μὴν ἔλθῃ ἡ γάττα 'ς τὸ τσου-
κάλι) Τσακων. (Βάτ. Πραστ.) Ἐλα, κασούλα μ', κι ἄσ'
ἦσ'χον τοῦ κασι Τῆν. || Φρ. Ἐπάτησε - ἐσκότωσε τῇ γα-
τσούλα (= ἐμέθυσε) Κρήτ. (Βάμ. Ἡράκλ. κ.ά.) || Παροιμ.
Ὅσο τῇ χαϊδεύεις τὴν κατσούλα, τόσο τουρλώνει τὴ νουρά
τῆς (ἐπὶ ἀνωφελῶν περιποιήσεων πρὸς μικροψύχους ἢ ἀγνώ-
μονας) Πελοπ. (Γορτυν.) Δὲν πίνει ἡ κατσούλα ξίδι (ἐπὶ
τοῦ ἐξ ἀνάγκης ἢ ἐκ χαρακτῆρος ἐγκρατοῦς) Πελοπ. (Βυτίν.
κ.ά.) || Ἄσμ.

Μάννα, κατσούλα πέρασε μὲ ποντικὸ 'ς τὸ στόμα
— Δὲν εἶν' κατσούλας πέρασμα, δὲν εἶν' κατσούλας βρόντος
Πελοπ. (Μάναρ.) 2) Μετων., ὁ μικροῦ ἀναστήματος ἄν-
θρωπος Νάξ. (Γαλανᾶδ.) : Βρὲ κατσούλα, δὲ γοιτάξεις τὸ
βοί σου, μόν' θές νὰ μιλῇς κιόλα; 3) Εἶδος ἰχθύος, πιθα-
νῶς ξύριχθος ὁ μεσογειακὸς (xyrichthys mediterraneus),
τῆς οἰκογενείας τῶν λαβριδῶν (labridae), χαρακτηριζόμενος
ἐκ τοῦ λίαν πεπλατυσμένου σώματος καὶ τοῦ ἐρυθροποῦ
ἀνοιχτοῦ χρώματος Αἰγίν. Πελοπ. (Ἀργολ.) 4) Εἶδος θα-
λασσίου πτηνοῦ, πιθανῶς φαλακροκόραξ ὁ πυγμαῖος (pha-
lacrocorax pygmaeus), τῆς τάξεως τῶν πελεκανιδῶν (pele-
canidae) Κεφαλλ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. βουτηχτάρα. 5) Διά-
φορα εἶδη ποωδῶν ἢ θαμνωδῶν φυτῶν, ὡς: α) Ἄρον τὸ Ἰτα-
λικόν (arum italicum), τῆς οἰκογενείας τῶν ἀρωδῶν (ara-

ceae) ἢ ὄφρυς ἡ οἰστροφόρος (ophrys oestrifera), τῆς
οἰκογενείας τῶν ὄρχεωδῶν (orchidaceae) Πελοπ. (Μάν).
β) Ψευδέβενος ὁ Κρητικὸς (ebenus cretica), τῆς οἰκο-
γενείας τῶν ψυχανθῶν (papilionaceae) Κρήτ. γ) Λάγου-
ρος ὁ ὄσειδης (lagurus onatus), τῆς οἰκογενείας τῶν ἀ-
γρωσωδῶν (graminaceae) Πελοπ. (Γαργαλ.) δ) Ἐν τῇ
φρ. τῆς γατσούλας τὰ ποδάρια, τὸ φυτὸν ἡλιοτρόπιον τὸ τρι-
χωτὸν (heliotropium villosum), τῆς οἰκογενείας τῶν τρα-
χυφυλλωδῶν (borraginaceae) Κεφαλλ.— Χελδρ.-Μηλιαρ.,
ἐνθ' ἄν. Μ. Στεφανίδ., Ὀρολογ. δημῶδ., ἐνθ' ἄν. 6) Εἶδος
παιδιάς κορασίδων, καθ' ἣν αὐταὶ σχηματίζουν κύκλον ἀλ-
ληλοκρατούμεναι διὰ τῶν χειρῶν, ἐκτὸς δύο, αἵτινες παρα-
μένουν ἐλεύθεραι, ἡ μὲν ἐντὸς τοῦ κύκλου καὶ ὑποδύεται τὸν
«μάγερα», ἡ δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ καὶ ὑποδύεται τὴν «κατσούλαν»
ἡ πρώτη τοποθετεῖ εἰς τὸ κέντρον τοῦ κύκλου ξυλαράκια
συμβολίζοντα «τὴν κλωσσαν μὲ τὰ πουλλιά της», ἄλλα δὲ
εἰς τὰς χεῖρας τῶν παικτριῶν συμβολίζοντα τὴν ἀναγκαιοῦ-
σαν εἰς ἐκάστην τούτων τροφήν (ψωμί, τυρί, κλπ.) καὶ ἀπέρ-
χεται, ἀφοῦ συστήσῃ νὰ προσέχουν μήπως ἔλθῃ ἡ «κατσού-
λα» καὶ ἀρπάσῃ «τὴν κλωσσαν μὲ τὰ πουλλιά» ἀπομακρυ-
νομένου οὕτω τοῦ «μάγερα», ἡ «κατσούλα» προσπαθεῖ νὰ
διασπάσῃ τὸν κύκλον καί, ὅταν τὸ κατορθώσῃ, ἀρπάζει τὴν
«κλωσσαν μὲ τὰ πουλλιά» καὶ τὴν τροφήν τῶν φυλάκων, εἰς
τὰς κραυγὰς τῶν ὁποίων προστρέχει ὁ «μάγερας» καὶ κα-
ταδιώκει τὴν ἄρπαγα· ἐὰν κατορθώσῃ νὰ τὴν φθάσῃ καὶ νὰ
τὴν κτυπήσῃ διὰ τοῦ εἰς χεῖρας του μανδηλίου, ἐναλλάσσον-
ται οἱ ρόλοι καὶ ἡ παιδιὰ συνεχίζεται Πελοπ. (Νεοχώρ.
Μεγαλόπ.).

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Κατσούλες Πελοπ. (Μάν.)

γαττουλάκι τό, πολλαχ. γαττουλάκ' Μακεδ. (Βόιον
κ.ά.) γατσουλάκι Ζάκ. Κεφαλλ. Πελοπ. (Ἡλ.) γατσ'λάκ'
Στερελλ. (Ἀχυρ. κ.ά.) κατσουλάκι Κρήτ. (Ἡράκλ. Σέλιν.
κ.ά.) Μῆλ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Γαλανᾶδ. Δανακ.) Πάρ. Πελοπ.
(Μάν. Τριφυλ. κ.ά.) Σίφν. κ.ά. κατσουλάτσι Τσακων. (Πραστ.
Χαβουτσ.) κατσουλάτσι Μέγαρ. Πάρ. κατσουάτσι Νάξ.
(Φιλότ.) κασουλάτσι Μύκ.

Έκ τοῦ οὐσ. γατούλα ἢ γατιούλι καὶ τῆς ὑποκορ.
καταλ. -άκι.

1) Γαττάκι 1, ὃ ἰδ. ἐνθ' ἄν. : Θέ μου, ἔλεε, φέρε μου ἕνα
παιδάκι κι ἄς εἶν' καὶ γαττουλάκι (ἐκ παραμυθ.) Βιθυν. Μὴν
τοῦ παίρν'ς 'ς τὰ χέρια σ' τοῦ γατσ'λάκ', πιδὶ μ'! Στερελλ.
(Ἀχυρ.) Ἡ κατσουλοῦ μὲ τὰ κατσουλάκια τῆς Νάξ. (Δανακ.)
Ποῦθε τὰ φέρε τὸ κοκοράττι σου τὰ λεφτά; νὰ στείλω τὸ
ἐγὼ τὸ κατσουλάττι μου; (ἐκ παραμυθ.) Μέγαρ. Ἐγκει τὸ
κατσουλάτσι τσοῦνερ ἔρι; (αὐτὸ τὸ γαττάκι τίνος εἶναι;) Τσακων.
(Πραστ.) || Φρ. Καὶ τὸ κατσουλάκι δῶνε μὲ θέλει
(ἐπὶ τοῦ ἐξαίροντος τὴν ἀγάπην μεθ' ἧς περιβάλλεται ἐκ μέ-
ρους οἰκογενείας τινός) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) 2) Μικρὸν τριχοειδὲς
καὶ ἀκτινωτὸν περίβλημα σπέρματος ἀκάνθης, ἀποσπώμενον
ἐκ τοῦ ὅλου ἀνθοφόρου πολυσπέρμου καρποῦ καὶ φερόμενον
ὑπὸ τοῦ ἀνέμου, λόγῳ τῆς ἐλαφρότητός του, εἰς μεγάλας ἀπο-
στάσεις Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : Ὁ κόσμος εἶναι 'εμᾶτος φέτι μὲ
τὰ κατσουλάκια. Συνών. κλέφτης.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. Κατσουλάκης Κρήτ. (Βάμ.) Σίφν.

γαττουλάρα ἡ, γατσουλάρα Πελοπ. (Ἡλ.) κατσου-
λάρα Νάξ. (Γαλανᾶδ.)

Έκ τοῦ οὐσ. γατιούλα, παρ' ὃ καὶ γατσούλα καὶ κα-
τσούλα, καὶ τῆς μεγεθυντ. καταλ. -άρα, δι' ἣν ἰδ. -αρος.

Ἡ ἔχουσα μεγαλυτέρας τοῦ κοινοῦ μέτρου σωματικὰς δια-
στάσεις γαλῆ ἐνθ' ἄν. Συνών. γαττάρα.

